

Ілля Міський

Самобутній композитор, скрипаль-віртуоз

Віхи життя та творчості

Глиниця (саме так – з одним "н") – одне з найпоетичніших і найромантичніших сіл Буковини: здається, кожен кут, кожне урочище тут дихають легендами. Існує переказ, за яким турки, захопивши цей край, побудували на горі замок, куди звозили награбоване добро і де постійно влаштовували бенкети. Тоді у Глиниці жила дуже вродлива дівчина Флора (Флоріка), яка зналася на травах і нібито вміла розмовляти з деревами та квітами. Прагнучи звільнити рідне село від чужинців, вона приготувала чудодійний і приємний на смак напій, після якого турки мали заснути навіки. Однак коли Флора принесла напій увечері до замку, ватажок запідозрив щось лихе і звелів схопити її. Щоби не датися ворогам, дівчина попросила Бога, щоби фортеця разом із зайдами і пограбованим провалилася крізь землю. Так і сталося: вранці усі побачили, що на горі немає й сліду чужинців, а сама гора вкрилася грабами, на які перетворилися турки. Біля підніжжя гори забило нове джерело з холодною і прозорою, як сльоза дівчини, водою.

Ця легенда свого часу зацікавила археологів, і вони спробували здійснити тут розкопки, але сама природа не бажала відкривати свої таємниці: знялася сильна буря, і науковці ні з чим повернулися додому. Історичний факт: на початку XIX століття тутешній пан Флондор переселив з Карпат у це припрутське село декілька циганських родин – обдарованих музикантів. Вони осіли на куті, який назвали за прізвиськом їхнього ватажка Фундою. Смагляві парубки одружувалися з гордими глиницькими білявками, і пішов від цих шлюбів потік неперевершених музикантів-віртуозів. Вислів: "У нього на весіллі грали глиницькі музиканти", – був для буковинських газдів найгоноровішою похвалою.

І тут починається інша легенда, а може, напівлегенда. Оповідать, що у Глиниці жила вродлива і неприступна дівчина. Ніхто не смів навіть торкнутися її стану. Але вона любила. Ніхто нічого не бачив і не знав, але одного дня вона народила сина, якого назвала Алеко. Вдень і вночі чатувала біля колиски молода мати, благаючи у потойбічних сил щасливої долі для свого дитяти. Несамовито гарцювала довкола, витинаючи на скрипках і цимбалах. Та цього неньці було замало, і вона поїхала в Карпати до мудрого ворожбита Тататута (Тарадуда). Вона простягала йому дорогі сережки та намисто і просила, щоби Алеко мав честь поміж людьми. Не взяв нічого чарівник, бо за гроші честь не купиш. Лише звелів жінці скинути писану хустку з голови і довго над нею чаклував. Потім сказав: "Йди здорова додому. Усе буде так, як ти хочеш".

І став Алеко Цурцуман знаменитим скрипалем. Найзаможніші магнати вважали за честь, коли він грав на балах, його мало не рвали на частини власники найгоноровіших чернівецьких ресторанів, його грою захоплювався сам Ференц Ліст. Коли Алеко помер, за домовиною йшли оркестри у десять рядів, а людей було на декілька кілометрів.

Наступником його слави став талановитий Додко Керстенюк. Він зачаровував своєю грою румунського короля Карла. Але стихією Додка були сільські весілля, які він перетворював на незабутні дійства. У Керстенюка починав свій творчий шлях заслужений працівник культури України шипинчанин Ілля Міський.

Ми не даремно зробили такий лірично-етнографічний відступ, розповідаючи про Іллю Михайловича Міського – адже саме Глиницька земля подарувала Буковині та світу такого талановитого музиканта. І, розповідаючи Глиницькі легенди ми ще раз хотіли показати першоджерела і прабатьківщину буковинського самородка.

А народився Ілля Міський 30 серпня 1920 року в с. Шипинці на Буковині в тодішньому королівстві Румунія. В 1953 році закінчив Чернівецьке музичне училище по класу скрипки. Працював у ньому викладачем. В 1954 році в Буковинському ансамблі пісні і танцю України створюється оркестрова група з місцевих здібних музикантів, яку і доручили очолити талановитому імпровізатору Іллі Міському. З 1983 року Міський І. М. працює в Центральному Палаці культури м. Чернівці як керівник симфонічного оркестру народного оперного театру. Аранжував такі опери як «Запорожець за Дунаєм» С. Гулака-Артемовського, «Наталка Полтавка» М. Лисенка, «Катерина» М. Аркаса. З творчими звітами цей оркестр виступав в Україні (Києві, Тернополі, Івано-Франківську), Росії, Литві, Румунії, Польщі, Австрії. Як композитор, Міський є автором ряду творів: рапсодій, фантазій, концертних п'єс, обробок народних мелодій, які увійшли до репертуару професійних і самодіяльних колективів Буковини та України. І. М. Міський був також

членом Правління відділення Всеукраїнської музичної спілки. Помер Ілля Михайлович Міський 26 листопада 2005 року.

У 2010 році фестиваль народної музики «Шипинські передзвони» був присвячений 90-літтю видатного музиканта, композитора, скрипаля-віртуоза, збирача й аранжувальника народних мелодій, вихідця з цієї древньої святої землі Іллі Міського. Зранку у фойє Будинку культури розгорнулися виставки виробів майстрів народної творчості - унікальних вишивок, викладених бісером сорочок, тканих виробів. Перед концертом у залі демонстрували фільм про Іллю Міського, який працював свого часу з Дмитром Гнатюком, Семеном Шкурганом, Ярославом Солтисом, а його твори не раз звучали з різних великих сцен. Головне дійство фестивалю - виступ професійних та аматорських музичних колективів, які виконували буковинські, гуцульські мелодії та відомі пісні різних народів. Ну і, звичайно, глиницькі музики, які на сьогодні залишаються чи не найпопулярнішим оркестровим колективом Буковини були на цьому фестивалі бажаними гостями.

Матеріали про життя та творчість

- Гусар, Юхим. Шипинські перзвони на честь маестро : гідно пошановано лауреата літературно-мистецької премії імені Сидора Воробкевича музиканта, диригента, композитора Іллю Міського / Гусар, Юхим // Буковинське віче. - 2010. - 13 жовтня (№ 77). - С. 3.
- Ілля Міський : 90 років від дня народження // Пам'ятаймо! Знаменні та пам'ятні дати Буковини в 2010 році. - Чернівці: Книги - XXI, 2009. - С. 270-272. - Бібліогр.: с. 271-272.
- Ілля Міський : самодіяльний композитор, скрипаль, диригент // Пам'ятаймо! Знаменні та пам'ятні дати Буковини в 2015 році: бібліогр. покажчик. - Чернівці, 2014. - С. 154. - Бібліогр.: с. 154.
- Міський Ілля: (календар «Буковинського віче»)] / Гусар, Юхим // Буковинське віче. - 2015. - № 28. - 30 липня. - С. 3.
- Міський Ілля // Видатні діячі культури та мистецтв Буковини : бібліограф. довідник. - Чернівці: Книги - XXI, 2010. - Вип. 1. - С. 242-243. - Бібліогр.: с. 243.
- Фещук, Наталія. 44 історії з Алеї зірок: [Ілля Міський] / Фещук, Наталія // Чернівці. - 2017. - № 29, 20 лип. - С. 10-11.